

8. Popoludne 10. oktobra se bodo premije slovesno delile; zato se ima vsako živinče, katero premijo dobi, na prejmišče pripeljati.

Od glavnega odbora c. k. družbe kmetijske v Ljubljani 1. septembra 1885.

Karol baron Wurzbach,
predsednik.

Gustav Pirc,
tajnik.

O zadevi razstave goveje živine v Kranjski gori,

ki bode v ponedeljek 12. oktobra t. l., javi podpisani glavni odbor, da je slavni deželni odbor kranjski vsled prošnje c. kr. kmetijske družbe blagovolil za povišanje premij pri tej razstavi darovati 100 gold. Vsled sklepa pri seji glavnega odbora 6. septembra bodo toraj premije pri tej razstavi sledeče:

1.	premija za bike	v znesku	30	gold.
2.	" za "	"	20	"
3.	" za "	"	10	"
1.	" za telice	"	25	"
2.	" za "	"	15	"
3.	" za "	"	15	"
4.	" za "	"	10	"
1.	" za krave	"	25	"
2.	" za "	"	15	"
3.	" za "	"	15	"

Zraven teh premij dalo se bode tudi 6 pohvalnih diplom, in sicer 1 za bike, 3 za telice in 2 za krave.

Od glavnega odbora c. k. kmetijske družbe v Ljubljani 6. septembra 1885.

C. kr. kmetijska družba kranjska.

Seja glavnega odbora dné 6. septembra 1885.

Seji predseduje družbini predsednik gospod baron Wurzbach. Navzoči so podpredsednik gospod J. Fr. Seunig, tajnik Gustav Pirc in odborniki gg. Brus, Kastelic, Neweklovski, Robič in Witschl.

Obravnavalo se je sledeče:

Vis. c. kr. kmetijsko ministerstvo dovoli štipendistu J. Belé-tu na Klosterneuburški vinarski šoli štipendijo za leto 1885/6.

Tajnik g. Gustav Pirc poroča, da ni bilo mogoče dosedaj izvršiti vse dovoljene poprave v poslopju na vrtu kmetijske družbe, ker so bili v posilni delalnici, katera je izvršitev poprav sprejela, z delom preobloženi.

Glavni odbor sprejme ponudbo „Vinarskega društva“ v Štanjelu na Krasu zaradi zamene družbenih poročil, knjig, časnikov itd. ter ob enem naroči tajništvu, imenovanemu društvu naznaniti radovoljno podporo od strani kmetijske družbe, kolikor bode le v njeni moči.

Na odborovo vabilo „Kranjsko-primorskega gozdarskega društva“ na osmi redni občni zbor v Pulji se primerno ukrene.

Glavni odbor pritrudi predlogu vodstva podkavske šole, da se štipendija zaradi vojaščine izstopivšega učenca Jože Peršeta oddá ena polovica Janezu Šternu, druga polovica pa Jožetu Grudnu.

Na znanje vzame glavni odbor vabilo gosp. žup-

nika Mesarja v Bohinjski Bistrici k posvečevanju nove cerkve ter zahvalo za podporo, koju je v svojem času naklonila bistriški cerkvi kmetijska družba.

Tajnik gosp. Gustav Pirc poroča, da je tajništvo vsled osobne prošnje nekaterih ljubljanskih čebelarjev in vsled nujnosti predmeta dalo prošnjo na sl. ljubljanski mestni magistrat, da prepové nekemu tukajšnjemu obrtniku tako manipulovanje z medom, pri katerem zamorejo čebele prosto k medu dohajati ter na pokvarjenem medu brati, vsled česa so ljubljanske čebele uže splošno zbolele.

Družbeni pravni zastopnik g. dr. M. Wurzbach poroča o neki tožbi, kar glavni odbor naznanje vzame.

Vis. c. kr. deželna vlada javi glavnemu odboru z dopisom iz dné 12. avgusta t. l., št. 7871, ministerski odlok iz 28. julija, vsled katerega je pogodba z deželnim potnim učiteljem podaljšana.

O vspehu razpisa štipendije za obisk kake višje kmetijske šole se s primernimi predlogi poroča na vis. c. k. poljedelsko ministerstvo.

Vis. c. kr. deželna vlada pozivlje sè svojim dopisom kmetijsko družbo, da naj svoja mnenja izreče o predlogih potovalnega učitelja, katere je stavil ob priliki pokladanja računa o svojem delovanju.

Deželna komisija budapeštanske razstave vabi glavni odbor k korporativnemu obisku razstave.

Visoka c. k. deželna vlada naznanja družbi ukrepe vis. c. kr. kmetijskega ministerstva, vsled katerih je potrjen program živinske razstave v Postojini dne 10. oktobra, vsled katerih je nadalje sprejet predlog kmetijske družbe o porabi subvencije za mlekarstvo. Visoko c. kr. kmetijsko ministerstvo ob enem zahteva razglašanje načrta in popisa kakega umnega gnojišča, na kateri podlagi naj se potem razpišejo darila takim občinam ali vasém, kojih večina gospodarjev si preskrbi umna gnojišča.

Prošnja vipavske kmetijske podružnice za podporo poškodovanim pri veliki povodnji 29. septembra se toplo priporočena oddá vis. c. k. deželni vladi.

Prošnja gosp. učitelja Ranta sklone se podati s potrebnimi razjasnili na vis. c. k. ministerstvo.

Gošpod centralni odbornik in inženir Witschl poroča o stroških, koje bode pouzročila poprava strehe na poslopju podkavske šole.

Gospodarske izkušnje.

Kako moremo blazinsko perje hitro in dobro osnažiti?

Vzamimo kotel, v katerega vložimo sito. Do tega nalijmo vode, na sito pa naložimo perja. Sedaj denemo kotel na ogenj. Med tem, ko voda vre in sopuh vhaja, mešajmo marljivo perje s palčico. Ko je perje navzeto sopuha, spravi se pred vejavnik, ki pa mora čisto snažen biti, da ni nič prahu v njem. Veter iz vejavnika nam perje posuši, ki je potem kakor novo.

Kako spoznati zdrave gobe od strupenih?

Vzame se čebulja ali luk, zunanja koža olupí in z gobami vred kuhat dene. Če so gobe zdrave, ostane čebulja v barvi neizpremenjena, če so pa gobe strupene, tedaj pa postane čebulja plavkasta, rujava ali črna.

So li sladne cime za krmljenje svinj?

Pozimi polagamo zraven kuhane repe vselej nekaj sladnih cim, Malzkeime. Vendar brejim svinjam škodujejo, kajti prasice pogosto povržejo. Več kakor $\frac{1}{2}$

kilgr. ni varno položiti. Sploh pa so sladne cime dobra, zdrava krma, ki drugo, slabo zboljšajo. Vsakako so močno redivne.

Umivanje dreves z gnojnico.

Drevesa bi naj kazala lepa, čista, gladka debela. V to svrhu rabi nam gnojnica. Spomladi oribajmo drevesa z brezovico. Zatem vzamimo slame, jo namočimo v gnojnico in tako drevesa do dobra omijmo. Pravijo, da sedaj dobijo lepo, gladko skorijo pa tudi bolje rodijo.

Krmila za narejanje tolščobe.

Poskušnje na c. k. gospodarsko-kemiški poskuševalnici na Dunaji pokazale so, da je riž jako izvrstno krmilo za narejanje maščobe, ker ima veliko ogljenčevih hidratov v sebi. Toda riž je predrag za polaganje živini. Zato priporočajo riževe prge, ki preostajajo pri izdelovanju rižnega skroba, ker dajejo isti učinek pri krmljenju živine z njim. V Plznu na Češkem nahaja se taka skrobarna, ki prodaja riževe prge v takošni zunanji obliki, da se lahko razpošiljajo. Na poskušalnici gospodarski za Česko našli so, da imajo navedene prge po 75-91 procentov ogljenčevih hidratov v sebi. „Gospodarski Glasnik.“

Žitno seme

pšenično ali rženo, posebno dobre sorte ima na prodaj oskrbnitvo vrta c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani, na Poljanski cesti v živinozdravnišnici.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 39. Kje na Štajarskem je kupiti izvorno muricodolsko goved? (P. R. v S.)

Odgovor. Muricodolska goved se vedno dobi pri naslednjih gospodih posestnikih:

Rudolf baron pl. Hackelberg, grajščak, Pragwald pri Celji.

Leopold Hirschvogel, posestnik, Marein, Mürzthal.

Eduard Kautschitz, grajščak v Sevnici.

Alojzi Posch, posestnik, Schalldorf bei Marein, Mürzthal.

P. Udalrik Prach, župnik, St. Marein, Mürzthal.

Rudolf Ramsauer, posestnik, Kapfenberg.

Janez Walch (vdova), posestnik, Hart bei Wildon.

Vprašanje 40. Je li kak pripomoček, da bi se goved odvadila jesti lés, cunje itd.? (L. V. v Borovnici.)

Odgovor. Na to vprašanje odgovorili smo uže enkrat, in sicer v št. 33 „Novic“. Ker nam je bilo takrat stavljeno vprašanje premalo razjasneno, nismo utegnili povoljnega odgovora dati. Sedaj pa, ko ste nam ustmeno reč razjasnili, preskrbeli smo si iz strokovnjaških krogov primeren odgovor, katerega vam tu kolikor mogoče obsežnega objavimo:

Prikazni na govedi, kakor nam jih popišete, so znamenja bolezní, koje Nemci imenujejo „Lecksucht“, tudi „Schlecksucht“ ali pa „Nagen des Rindes“. Ta bolezen je dolgotrajna ter nikdar ni spremljana od vročine ali mrzlice. Znamenje bolezní je nekako čudno poželjenje, najrazličnejše predmete polizati, glodati ter tudi pojedsti. Ščasom goved shujša, dobi vse slabe soke ter jetična postane. V začetku bolezní žival nerada je navadno krmo, brska raje po mokri, z blatom

namazani stelji ter skuša oblizati ter obglodati stene, zidovje, jasli in enake stvari. To poželjenje postaja vedno večje ter goved kar strastno išče stare cunje, obleko, vrvi, les, usnje, posebno pa predmete, koji imajo v sebi apno ali ilovico, na pr. zidovje, opeko, kar vse tudi skuša požirati; to poželjenje gré celó tako daleč, da goved raje svoje in človeške odpadke je kot pa najboljšo krmo, ter raje pije gnojnico, kot pa dobro pitno vodo. Pri tem goved hujša ter peša, krave slabo molzejo, živina dobi mršavo dlako in slednjič zamore tudi jetika pritisniti, vsled katere goved mora poginiti. Bolezen traja nekaj mesecev, pa tudi več let. Vzrok bolezní je največkrat krma, posebno opazuje se mnogokrat bolezen v krajih, koder nima krma in pijača dovolj apnenih spojin v sebi, to je največkrat v močvirnih pokrajinah s kisló travo ter oblatením in pokvarjením senom, zlasti škodljivo je pa seno iz senožet, kojih spodnja plast je šota. Ravno tako dolžijo kot vzroke te bolezní prepíčlo krmo. nesnago v hlevu in preobilo polaganje soli. Vsled enega ali drugega teh vzrokov razdražijo se najprvo živci želodčevi, potem pride hujšanje, vodena kri in slednjič pokvarjenje telesnih sokov. Tudi vsled posnemanja zatepe se bolezen v hlev in priporočati je odstranjenje tako bolne govedi iz hleva.

Zdraviti je tako bolno živino tako-le: Če je bolezen manj huda, zadostuje največkrat uže sprememba hleva, na pr. prodanje živine. Zdravila naj bodo taka, katera vežejo kislino ter živali gnjus vzbujajo, posebno apnena voda, pepelika (potašel), klorovo apno, stolčeno lesno oglje, saje, petrolej, katram, solno kislino itd. v zvezi z grenili, kakor pelin, encijan, kalmus itd. Najboljšim sredstvom se prišteva apnena voda, koja se v velikih množicah živini daje. Profesor Rychner priporoča na dan trikrat apnene vode in sicer vselej po 8 litrov, če živina ne mara piti, se ji pa notri vlije; tretji dan je s to vodo prenehati, dá se pa zato živini ta-le prah: Baldrijanove korenine 150 gramov, encijanovega prahu 150 gramov, kalmusa 150 gramov in 15 gramov cveta iz jelenovega roga (v lekarni se dobi pod imenom „Liquor Cornu cervi“ ali „Liquor ammonii carbonici pyro-oleosi“); vse to se dobro skupaj zmeša ter dá živini trikrat na dan po eno dobro perišče. Profesor Haubner priporoča kot zdravilo te bolezní po 180 gramov od pelina, krede, saj, potem 60 gramov finega žvepla, kar se vse skupaj zmeša ter dodatkom nekoliko solí dá živini dvakrat na dan po dve žlici. Živinozdravnik Feser priporoča zopet tretjo sredstvo proti tej bolezní in sicer vbrizganje „apomorphina“ pod kožo 3krat na dan skozi dva dneva vselej 0.1 grama.

Vselej treba je dati tako bolni živini dobro in tečno krmo, jo snažiti ter sploh za snago v hlevu skrbeti.

Homeopati priporočajo proti glodanju goveje živine: Pulsatilla zjutraj in zvečer skozi 8 dni, potem Nux vomica in Natrum muriaticum.

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

10.

Aleksandrija.

Za seboj puščamo sredozemno morje, in pred seboj gledamo živo, črno progo, — obrežje afrikansko. Čim bolj se mu bližamo, tem bolj razločujemo posamezne reči in stvari. Tu se sveti velika gruča belih poslopij, izmed katerih kipé vitki minareti, a nad vse ponosno